

Lokale radiolandschap in Antwerpen blijft ook in 2006 onstabiel

Over frequenties, Happy Music en Freakscene

Ooit was Radio Annick de eerste succesvolle lokale zender in Antwerpen. Sindsdien hebben velen geprobeerd dat succes te evenaren en volgden de initiatieven elkaar in sneltreinvaart op. De overheid wilde structuur brengen in de wirwar van zenders en dat resulteerde in 2003 in een frequentieplan. Het plan schepte enigszins duidelijkheid, maar van stabiliteit is nog altijd geen sprake.

Met het frequentieplan van 2003 kregen tien Antwerpse lokale radiostations een frequentie. Drie jaar later ziet het radiolandschap in Antwerpen er al helemaal anders uit. Verschillende onafhankelijke zenders werden opgeslokt door nationale ketens. Zo behoort Multipop nu tot Radio Contact en kwam een van de oudste stations, Radio Antigoon, via allerlei omwegen in handen van Cool FM terecht. Uiteindelijk blijven er nog vijf onafhankelijke projecten over: Radio Minerva, Crooze.FM, Radio Stad, Radio Centraal en O Radio.

De studio van Radio Centraal

Radio Minerva is een van de oudste lokale radio's en volgens de laatste CIM-meting veruit de populairste. Het is dan ook een buitenbeentje: als seniorenzender ondervindt Minerva weinig concurrentie. Dagelijks bereikt de zender meer dan 41 000 Antwerpenaars. Nog een zender die in de jaren tachtig ontstond is Radio Centraal, een uiterst linkse, rebelse zender die vooral experimentele muziek draait en op minderheidsgroepen en linksgezinden mikt. Radio Centraal werd in 1980 opgericht met als doel onderwerpen te behandelen die in andere media niet aan bod kwamen. Dat doel is 26 jaar later nog

altijd hetzelfde, hoewel het frequentieplan er bijna anders over besliste. “Bij Radio Centraal vreesden we op een bepaald moment dat we uit de boot zouden vallen, omdat de meeste frequenties naar commerciële *broel* gingen en niet naar mensen met uiteenlopende visies”, legt Peter De Ceulaer, voorzitter van Radio Centraal, uit.

“Alle frequenties gingen naar commerciële *broel*.”

De commerciële projecten waarnaar De Ceulaer verwijst, zijn nieuwkomers op de lokale radiomarkt. Op Radio Stad krijg je vooral R&B en hiphop te horen. De computerradio Crooze.FM is een lifestylerradio met genres als chill- en loungemuziek op zijn playlist en O Radio richt zich met *happy music* voornamelijk op Antwerpenaren tussen 15 en 54. In tegenstelling tot Radio Centraal, ontstaan uit maatschappelijk idealisme, is O Radio de verwezenlijking van de jeugdroom van zijn oprichters. In de drie jaar dat de zender bestaat, evolueerde O Radio van een holebizender naar ‘een stadradio voor iedereen’. Bart Van de Vel, verantwoordelijke communicatie en marketing van O Radio: “Ik geloof niet in een nicheproduct, zeker niet op vlak van media. Door in een stad als Antwerpen alleen voor holebi's radio te gaan maken, sluit je heel veel mensen uit. O Radio richt zich nu tot alle Antwerpenaren, maar besteedt wel extra aandacht aan

minderheden, zoals holebi's, studenten en allochtonen.”

Dat lokale radio's het niet altijd gemakkelijk hebben bewijst het feit dat er in Antwerpen twintig jaar geleden ongeveer dubbel zoveel onafhankelijke lokale zenders waren. Een van de belangrijkste oorzaken voor die spectaculaire vermindering is de opkomst van radioketens. Radio Contact, Cool FM en Be One begonnen lokaal en kochten verschillende andere zenders op om zo een keten uit te bouwen. Vroeger konden lokale stations het zich nog veroorloven om een deel van hun medewerkers te vergoeden, maar dat is de dag van vandaag ondenkbaar. Zo vindt ook Bart Van de Vel: “Wij werken met een vijftigtal vrijwilligers die radio maken als hobby beschouwen. Het is jammer genoeg niet haalbaar om onze medewerkers te betalen. Dat hebben enkele stations mogen ondervinden.”

Het logo van O Radio

O Radio haalt zijn inkomsten voornamelijk uit reclame en sponsoring. Op overheidssteun kunnen ze voorlopig niet rekenen, al zijn ze daar wel volop mee bezig. “Wij werken samen met het radiocentrum in Gent. Dat is een door de overheid gesubsidieerd orgaan waarin opleidingen voor mensen die radio willen maken worden gegeven. Wij zijn daar partner van, maar het maakt maar een klein deel van ons budget uit.”

Heel anders is de situatie van Radio Centraal. Het station is als enige lokale Antwerpse zender radicaal anticommercieel, reclame is dus absoluut taboe. “Elk van onze 150 vrijwilligers betaalt een maandelijkse bijdrage van vijf euro, tenminste diegenen die het kunnen betalen. Daarnaast verhuren we het café op

de benedenverdieping. In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken zijn we helemaal niet arm”, aldus Peter De Ceulaer.

De ideologische verschillen tussen O Radio en Radio Centraal zijn ook zichtbaar in de programmatie. De programma's van O Radio zouden evengoed die van Radio Donna kunnen zijn, met uitzondering van een dagelijkse portie lokaal nieuws. “In *Antwerpen lokaal* brengen we een uur lang Antwerps nieuws, maar het is niet zo dat nationaal en internationaal nieuws niet op O Radio aan bod komen.”

Net als de muziekkeuze, gaat ook de programmatie op Radio Centraal tegen de stroom in met een week- in plaats van een dagprogrammatie en onorthodoxe programmatitels zoals *De gebraden zwaan zingt*, *German sixties hits und so weiter* en *Freakscene*. De inhoud van die programma's is op zijn zachtst gezegd niet traditioneel: ze hebben anderstalige programma's, hoewel de wet dat verbiedt. Zelfs het nieuws wordt op een alternatieve manier benaderd. Er zijn geen aparte nieuwsuitzendingen, maar “de actualiteit wordt gekoppeld aan de inhoud van het programma als de presentator daar zin in heeft”.

“Er is vast en zeker nog nood aan lokale radio”

Radio wordt een spannend medium, zeker met de komst van fenomenen als podcasting en het internet. Toch vinden lokale zenders dat er nog een toekomst voor hen is weggelegd. “Er is zeker nog nood aan lokale radio omdat heel veel dingen niet aan bod komen. Het is ook belangrijk om de dorpsgeest dichter bij de mensen te brengen”, bevestigt De Ceulaer. Van de Vel deelt die mening: “Er is zeker en vast nog nood aan een lokale radio, maar het beeld van lokale radio moet wel dringend worden opgefrist. Wij proberen komaf te maken met het beeld van een duffe lokale radio onder het stedelijk

zwembad met een mengpaneeltje, een microfoon en af en toe wat zand dat op je kop valt.”

Hoe lokale radio in Antwerpen zal evolueren, moet de toekomst uitwijzen. Over zeven jaar zal de Vlaamse overheid de verdeling van de frequenties opnieuw bekijken en beslissen of de licenties van de huidige zenders worden verlengd. De vraag is of de overheid haar frequentieplan niet eerder moet evalueren, want sinds de invoering van het plan blijft er van de oorspronkelijke verdeling niet veel meer over. (01/11/2006)

(door Katrien Van Dyck en Ellen Peeters, Nov. 2006)